

აღ. ლორია

ფიქრი და ოცნება

ლექსები

თბილისი,
2012

ალექსანდრე ლორია

ფიქრი და ოცნება

ლექსები

თბილისი,
2012

ანოტაცია

ნიგნში შესულია ავტორის ადრინდელი, ვერ დაუბეჭდავი, აგრეთვე სხვადასხვა დროს კრებულებში გამოქვეყნებული ლექსები. ისინი გამოირჩევა მრავალფეროვანი თემატიკით, გამოხატავს ავტორის ფიქრებსა და განწყობებს.

აინყო, დაკაბადონდა და დაიბეჭდა
საგამომცემლო სახლში ემ-პი-ჰი
რ. ლალიძის №2
+995 32 218-03-32
www.mpggroup.ge
ltmmpg@gmail.com

უპკ 821.353.1-1
ISBN 978-9941-9211-8-6

კრებულში შეტანილი ყველა ლექსი გულწიფელი განცდის ნაყოფია, ცხადია, არავითარი პრეტენზია მათ არა აქვს, გარდა ერთისა: ჩემი მკითხველი ჩემი განცდების თანაზიარი გახადოს.

ამ წიგნში თავი მოვუყარე თითქმის ყველა ლექსს, რომელიც, ჩემი რწმენით, შეიძლება მკითხველებს შევთავაზო. ცხადია, ყველა მათგანი ერთი დონის ვერ იქნება, რასაც არც არავინ მოელის.

დაკვირვებული თვალი ადვილად შენიშნავს, როგორი განსხვავებაა სხვადასხვა პერიოდში დაწერილ ლექსებს შორის. ეს რომ უფრო ნათლად წარმოჩნდეს, გადავწყვიტე, ზუსტად მივუთითო, თუ როდის დაწერა ყოველი მათგანი.

ვეცადე, ლექსები თემატურად დამეჯგუფებინა, რაც არც თუ ისე ადვილი გამოდგა, რადგანაც ერთი ლექსი ხშირად რამდენიმე მოტივისაგან შედგება, თუმცა ამას პრინციპული მნიშვნელობა არა აქვს.

შემინდოს ჩემმა მკითხველმა, თუკი ვერ გავამართლე მისი მოლოდინი!

ჩემი გადანწყვეტილებით, ეს ლექსების შენაკრები ერთგვარი გამოსათხოვარია, რაკი უკანასკნელია, რის შემდეგაც აღარ ვაპირებ კვლავ რაიმე სახით გამოვცე პოეტური ნაწარმოებები.

ჩვენო დიდო საუფლოვ!

ჩვენო დიდო საუფლოვ –
 საქართველო პატარა!
 თითქოს ბედად გენერა
 ამდენ ჭირის ატანა.
 ირგვლივ გერტყა ათასი
 შენი მიწის მდომელი...
 მაინც დარჩი ძირძველი,
 მტკიცედ ფეხზე მდგომელი.
 დაყოფა და ტაცება
 იყო მათი ოცნება,
 მაგრამ ისევ ნათლი გცემს,
 როგორც ღვთის საოცრება.
 დღესაც კი აქვთ ნადილი
 ნგრევის ჩვენი ნებისა,
 ჩვენი დაშლა-დაქცევის,
 ჩვენი დამონებისა.
 მაგრამ თვით საქართველო
 არის განუყოფელი,
 ყველა კუთხე-კუნჭული,
 ქალაქი თუ სოფელი...
 ჩავლილია წარსული,
 ჭრილობები ურჩება,
 და ამ ავბეთიდობას
 კვლავაც გადაურჩება!

თუ არ გიყვარს სამშობლო,
თუ არა თრთი მისთვის,
ძუძუ რად გინოვია?

რისტვის,

რისტვის,

რისტვის?

თუ არ გლუნავს სიმძიმე
შენი ქვეყნის ტვირთის,
რატომ დახვალ ამ ქვეყნად?

რისტვის,

რისტვის,

რისტვის?

სული შენი წარსულის
ცოდნას თუ არ ილტვის,
როგორ გაძელ ამდენ ხანს?

რისტვის,

რისტვის,

რისტვის?

თუ არ იწვი მიწისთვის,
ამ მზისა და ცისთვის,
გაჩენილხარ ამ ქვეყნად

რისტვის,

რისტვის,

რისტვის?

იქნებ ფიქრობ, სხვისი ჯობსო,
ერთი მითხარ, რითი?
მოიგონე შენი ქვეყნის
ლეგენდა თუ მითი.
გაიხსენე, რა ყოფილხარ-
სიტყვა, ნიგნი, აზრი,
ტაძრები და ციხეები,
ბრძოლა, ხმალი ბასრი...
შენი მთა და შენი ბარი,
ზვრები, ტყე თუ მდინარე,
რაც კი არის საამაყო
ახალი თუ წინარე...
ვიდრე სხვისას დააფასებ,
გაიცანი შენი,
რაც გაქვს ქვეყნად სანაქებო,
შენი დამამშვენი.
და თუ მართლაც გძრავს სურვლი
მთელ მსოფლიოს მოვლისა,
საქართველო მოიარე,
უპირველეს ყოვლისა!

არც ევროპელი ვარ, არც აზიელი,
კავკასიის მთების ვარ შვილი.
„და განცხრომით სხვაგან ყოფნას,
მირჩევნია აქ სიკვდილი!“
ვინც რა უნდა თქვას, ვინც რა იძიოს,
უნდა გახსოვდეს სულ ის –
რომ განსხვავებულ მოდგმას ეკუთვნის,
დიდი გრძნობის და სულის!

2011

ევროპის არიალში
 შესვლას ვაპირებთ ყველა,
 ყველანი იქით მივიღტვით,
 აჩქარებით თუ ნელა.
 ევროპა ერთი სახლია,
 თუმცა სხვადასხვა ენით,
 სხვადასხვა შეხედულებით,
 მაგრამ ეთიან რწმენით.
 სხვის მეტყველებას რომ მისდევ,
 არ დაივიწყო შენი....
 შენი ლამაზი ქართული,
 ცხოვრების დამამშვენნი.
 მთელი ევროპის კულტურა
 ყველას თავის გულს უშლის,
 საკუთარ ენით არავის
 იქ შესვლას არვის უშლის.
 ვინ გაიგონა, ჩვილები
 ბავშვნი ანამოთ სხვისით?
 დრო მოვა, უკეთ შეიძლებს
 უცხო ისწავლის მისით.
 ერთს გეტყვით, მეტად გულწრფელად,
 და არ გამიგოთ წყენით:
 ევროპაში რომ შევდივართ,
 შევიდეთ ჩვენი ენით.

ჩემო გორაკებო, მდინარევ და მდელოვ,
 როგორ ავიტანო, როგორ მოვიწილო!...
 სურნელება შენი მინის ყოველ ადლის,
 შენი ჰაერი და შენი ზეცის მაღლი
 შელახულა მტრისგან ცეცხლითა და ალით,
 გათელილა რუსის მძიმე ჩექმის ნალით.
 ცდილობს აეფაროს თითქოს კეთილ სიოს,
 მაგრამ სურს, რომ მოგსპოს, სულ მთლად დაგაქციოს.
 ადრე მოდიოდა უფროსი ძმის ნიღბით.
 ვითომ ნუხდა შენი ბედიტა და იღბლით.
 დღეს გამოჩნდა, გულში რა ზრახვები ედო,
 უნდა დაგინგრიოს თავანი და ერდო.
 მაგრამ არ შედრკება უდრეკელი ერი.
 ჩვენ გვინახავს ბევრი კარს მომდგარი მტერი.
 გაგვიძლია უფრო ავბედიტი ნლების,
 დრო მოსულა მერე ისევ განახლების.
 ნუ შედრკები, ერთად იდექ, ჩემო ხალხო!
 კვლავ აღორძინდება ძველი სამოსახლო!
 ვერ მიიღო მტერმა ბოლომდე, რაც სურდა,
 თუმც ბევრი რამ მოსპო, ბევრი განადგურდა.
 ისევ ფეხზე ვდგავართ და ვიდგებით მარად,
 მტრების გულსახეთქად, მოყვრის გასახარად!

2008 წ. სექტემბერი

აფხაზეთო, რა გზა-კვალი ირჩიე –
გადიმტერე შენი ძმა და თვისი.
აქამდე რომ თავისუფლად სუნთქავდი,
ახლა გახდი უტყვი მონა სხვისი.
თქმა არ უნდა, ყველამ კარგად იცის,
ქართულ მინას აფხაზეთი შვენის.
სადლა არის სილალე და სიუხვე,
სიამაყე და სახელი შენი?
შეგაცდინა გაიძვერა „მოყვარემ“,
აქამდე მას მფარველად რომ თვლიდი.
ახლა უკვე რაც ყოფილა ხომ ვხედავთ:
ორგული და ფლიდი.
დაუბრუნდი შენს ცხოვრებას ძველებურს,
როგორაც ეს შემოქმედმა ინება!
სანამ დროა, იცან შენი მოკეთე,
სულ არ გაქრეს ქვეყნად შენი ხსენება.

2010

მომცა ერთი ფიჭვის ოდა
 ცაცხვის ხით და ეზოთი,
 მობიბინე კონდარით,
 შორეული მეზობლით,
 პანანინა ვარდის ბუჩქით,
 ვაზით ხეზე გასულით,
 ძველიძველი ნავთის ლამპით
 „დროით ფერგადასულით.“
 ...და შორეულ ტყის ნაპირას
 ვერვინ მნახოს მიგნებით,
 მაგიდაზე სველი დოქით,
 კარადაში – წიგნებით...
 მზის სხივი და სითბო მომცა,
 სურნელება ადესის.
 მოვკვდე, თუკი რამ ვინატრო
 უფრო უდიადესი.

1980

„ქართული რაბსოღია“
(ერეკლე ჯაბაღარის უკვდავ ხსოვნას)

სად მიმქრალო ცეცხლო,
ნალვერდალი დაგრჩა....
რა მირონი ეცხო
შენს ჯაფას და გარჯას!
მიტოვებულს ყოვლით
ვნება ეშენება,
ემუქრება ქოლვით
ქვა და შეჩვენება,
დატირება სხვისგან
და უცრემლო სევდა,
მოგონება რისიც,
მნარედ გულს რომ ხევდა...
მსობლიური ჰანგი!
არვინ გეტყვის შენ ავს!
სამშობლოზე კარგი,
ერთი, მითხარ, ვინ გყავს?
დაკვნესილო შორით,
ხან სევდავ, ხან რიხო!
ველარ მოგიშორო,
ველარ გაგირიყო!
ჩემი ხარ, ვით ზეცა
ჩვენი ქვეყნის მთელის,
შენს ჰანგებში მზე და
საქარღველო მღერის!..
სად მიმქრალო ცეცხლო,
მაინც აქეთ იწევ,
ვით უწყვეტი ექო,
დაგვიბრუნდი ისე!

დრო

ნუ კარგავ ნამს, ნუ კარგავ ნუთს!
 დროს დიდ სიმდიდრეს უტოლებენ, –
 დრო მართავს ქვეყანას, დრო მართავს სამყაროს,
 დრონი მეფობენ, დრონი ბატონობენ!
 დრო გააჩნია თვით ყველა საგანს,
 ყველა განზომილებას, ყველა პერიმეტრს,
 ზოგს ყოფნის დრო აქვს იოტის ოდენა,
 ზოგი მოითხოვს უფრო მეტს.
 დრო ყველასათვის არ არის ერთი,
 ყველა ნივთს თავისი დრო აქვს...
 ყველა დრო რაღაცა თვისებას ავლენს,
 ყველა დროს რაღაც თავისი მოაქვს.
 ყალბია, დრო თითქოს ჩვენ მოგვიგონია
 და დამოუკიდებელი არ არის ის,
 დრო იყო და არის თავისთავადი,
 მიუწვდომელი ჩვენი არსისთვის.
 დროს ყველაფერი მიაქვს და მოაქვს,
 ყველაფერს თავის ჭკუაზე აწყობს,
 იგი განაგებს ჩვენს ნუთისოფელს
 და ანესრიგებს წარსულს და აწყმოს.
 ნუ კარგავ ნამს, ნუ კარგავ ნუთს! –
 დროს დიდ სიმდიდრეს უტოლებენ, –
 დრო მართავს ქვეყანას, დრო მართავს სამყაროს,
 დრონი მეფობენ, დრონი ბატონობენ!...

მტვერი ყველაფერს ედება მძიმედ,
 მტვერი ყველაფერს ფარავს,
 ყველაფერს მიაძინებს,
 არარსებითს თუ მთავარს.
 დაიფარება მტვერით
 პირამიდებიც ალბათ,
 მოგვეჩვენება ბევრი
 ჭეშმარიტება ყალბად.
 მტვერი ყველაფერს ედება მძიმედ,
 მტვერი ყველაფერს ფარავს-
 ედება მტვერი სევდას თუ იმედს,
 სიტყვას, აზრსა თუ კალამს.
 ედება მტვერი სიყვარულს ფაქიზს,
 მთებსაც ედება მტვერი,
 ყველაფერს ქვეყნად მტვერის ფერი აზის -
 ყველა სულდგმულის მტერი.
 მტვერი ედება ყველაფერს, ყველას,
 ცოცხალ თუ უძრავ საგანს,
 დრო ულმობელი ყველაფერს ცელავს,
 მტვერი აფარებს საბანს.
 მტვერი სიკვდილის ზარის მრეკავი
 და მიძინება მხოლოდ,
 არის ყველაფრის გადამლექავი,
 ყველას თავი და ბოლო,
 მტვერი ყველაფერს ედება მძიმედ,
 მტვერი ყველაფერს ფარავს,
 ყველაფერს მიაძინებს,
 არარსებითს თუ მთავარს!

ყველაფერი იბადება, ყველაფერი კვდება,
ყველაფერი რაც ქორფაა, ბოლოს მაინც ჭკნება.
ყველაფერი რაც იწყება, დასრულდება კიდევ,
ყველაფერს აქვს თავის ბოლო, სასრული და კიდე.

ასეთია ეს ცხოვრება-უცნობი და თავნება,
ყველაფერი რაც იწყება, უეჭველად თავდება.

2008

დრომ თუ ვინმე აგვიჩემა –
დამყოლნი თუ ურჩები,
თუ ნიშანში ამოგვიღო,
ველარ გადაურჩები.

2008

არავინ იცის,
როდის და როდის...
დრო მოდის,
მოდის,
მოდის და მოდის...
ცხოვრება არ არის ყველასთვის
ერთი და იგივე ასლი.
ყველას თავისი მოუდის დრო
წასვლის.

2011

ძველს თუ არა სცემ პატივს

თუ არ გნამს შენი წარსული,
ძველს თუ არა სცემ პატივს,
მე გეტყვი მხოლოდ ორ სიტყვას,
უბრალოსა და მარტივს:
ვისაც არა სურს მამულის
რომ მოიხადოს ვალი,
მას აღარც ანმყო ექნება
და აღარც მომავალი!

2011

ეს კაცი ერთ დროს ზღვას ჰგავდა მბორგავს,
 ამაჟამად რიყედ ქცეულა თითქოს.
 შიშნეულ მზერით ყორის პირას დგას
 და გამვლელთაგან ხურდა ფულს ითხოვს.
 დიდი ხანია, რაც არ უგრძვნია
 მახლობლის სითბო, ქალის სხეული,
 მიტოვებული ცხოვრობს მარტოკა,
 დაბოღმილი და გულჩახვეული.
 დრომ მოიტანა — დრო დგამს სპეკტაკლებს,
 მხოლოდ ის მართავს ამგვარ თამაშებს:
 დღეს დიდებულის სახეს განიჭებს,
 ხვალ ნაძირალას როლს გათამაშებს.

2012

აქ გაიარა ჩემმა ბავშვობამ-
ახალგაზრდობა მთელი!...
აქ იყო ბედთან ის შერკინებაც,
და ის გრძნობები წრფელი,
სევდაც აქ იყო, რამაც დამრთვილა,
უპე რომ დამრჩა სველი....
ის რაც წავიდა, არ დაბრუნდება,
ნურც ფიქრობ და ნურც ელი.

1977

ვბრუნდები და თითქოს ზეცა თავის რისხვას მახლის – მტვრიანი და შებოლილი ჩვენი ქველი სახლი.

სადაც უნინ სინათლე და სიხარული ენთო, მდუმარებით შემომცქერის დაღვრემილი ერდო.

ვხედავ ნივთებს მიმობნეულს მამის, დედის და დის, მეჩვენება თითქოს ვილაც ფეხაკრეფით დადის.

ვდგავარ უხმოდ, დასეტყვილი, მკერდზე ცრემლი დამდის,

მაკრობს ნახვა უეცარი უსიცოცხლო ლანდის.

თითქოს მესმის მათი სუნთქვა, ნაბიჯები მძიმე, თავს მადგია მთელი სახლი, როგორც ბნელი მღვიმე, და უკაცურ ოთახებში ოხვრა მესმის ახლოს.

მოვწყდი ადგილს, მოვირბინე მთელი სამოსახლო. იგი ღამე ამ წამებით გავატარე მწარე.

შეუცნობელ ძრწოლას მგვრიდა ჩვენი არემარე.

და გავქვავდი, თითქოს უცებ მეცა რალაც ელდა-ალარც დაი, ალარც მამა, ალარც ტკბილი დედა.

ვიდექ ასე მარტოდ მარტო წარსულ ლანდთა შორის და მესმოდა მხოლოდ მათი ხმები შორით შორი.

2011

რამ მომანატრა

გონება მწარედ მახსენებს წარსულს,
ფიქრებს ფიქრებზე მისევს,
არ ვიცი, უცებ რად მომაგონდა
ჩემი მშობლები ისევ.
არ ვიცი, უცებ რამ მომანატრა
დედის ღიმილი ძვირი,
არ ვიცი, ვილაც ჩემს უკან სადღაც
ქვითინებს, თუ მე ვტირი.
რამ გამახსენა მამის ხელები,
იმ ძველი სახლის ერდო,
სადაც ათასი სიზმარი ვნახე
და ოცნებები ენთო?
რამ მიმიყვანა მე იმ წარსულთან,
წლების იქეთ რომ დარჩა?
დავეძებ მიზეზს, დავეძებ საბაბს,
მაგრამ არადა არ ჩანს.

2000

ნეტავ ისევ

ნეტავ ისევ ბრუნდებოდეს ეს ცხოვრება თავიდან,
ერთხელ მაინც შემახვედრა, რაც იყო და გავიდა.
მაგრამ როცა მოვიგონებ ჩემს მშფოთვარე წარსულს,
ბევრი რამის გახსენება, მომკალი-და, არ მსურს!

2010

როდის შეიმოსებით, ხენო, ისევ თავიდან,
 გაძარცულნო სიცივით და ქარბუქით ავითა?

როდის ამწვანდებიან თქვენი შხვართა ტოტები,
 მალლა აზიდული თუ ირგვლივ განატოტები?

როცა დაწყლიანდებით და ნორჩ კვირტებს იბერებთ,
 მაშინ მეც მაწინყდება ჩემი ჩუმი სიბერე.

1910

ჩემს მეგობრებს

გრილი ქარი, შარი-შური –
 გზად ფოთლები ნაყარი,
 მიინურა შემოდგომა –
 ცივი ზამთრის მაყარი.
 ღრუბელ-ღრუბელ იჭყიტება
 მზე სამხრეთით დახრილი,
 მაგონდება რალაც სევდით
 მაისი თუ აპრილი...
 და როცა მთას მოადგება,
 ღამით მთვარე ელამი,
 ნეტავ რატომ მაგონდებით,
 მეგობრებო ყველანი?

1997

ნ. ჯ-ს

როგორ მინდა შენი ნახვა
სწორედ ახლა, ამ წუთში...
სწორედ ახლა!
სწორედ ახლა!
მაგრამ დროში წარსულში.

2009

მამაჩემი

მუდამ შრომა, მუდამ გარჯა,
შემღზე ოფლი ნადენი.
მწუხარება ასჯერ-ასი,
დარდი-ორი ამდენი.
გაუხსნელი ცა და ბედი,
შური-კაცის ამკლები.
სიხარული-ერთი-ორი,
შვება უფრო ნაკლები.
მუხა ტოტებაღერილი,
უცნაური იმითიც,
მუდამ ჰქონდა გული სავსე
სითბოთი და იმედით.
უსასრულო ცა და სივრცე,
გაფანტული ღრუბელი,
რუდუნებით მოუღლეელი
წყარო დაუგუბველი.

მეხის ცემა უღმობელი
გადავლილა რამდენი!
მწუხარება ასჯერ-ასი,
დარდი-ორი ამდენი.
ზამთრის ქარი მონაბერი,
ხმელ ფოთლების ამკლები...
სიხრული ერთი-ორი,
შვება უფრო ნაკლები...
და რამდენი გაფიქრება:
„გათავდა და ეგ არი!“
მაგრამ იდგა მუხა მძლავრი,
მუხა მხნე და მედგარი.

1996

უკანასკნელ სარეცელზე

(მამის გახსენება)

თეთრი სანოლი...მძიმე ჰაერი,
მბუუტავი სხივი, შავი ფიქრები:
– „დღეს-ჰო! მაგრამ ხვალ? ხვალ, ჩემო კარგო,
ვიქნები?....
– ნუთი მწყურია ამიტომ ასე,
ასე მწყურია ყოფნა ყველასთან!
სხვა დარდი არ მაქვს-დარდი ქონების,
დარდი სიმდიდრის, დარდი ფალასთა!...
გავფრთხილებივარ სითბოს სულისას,
არც დამჭირვია ქვეყნად სხვა რამე,
ვიცი, გული თუ ჩემი დაიმსხვრა,
თქვენი გულები შემეფარავენ!

1978

რად დამესიზმრე, დედავ?...
 შუბლზე შემახე ხელი:
 – რა მოგივიდა, შვილო,
 რად ხარო ასე ცხელი?... –
 არ ვიცი, ეს რა ვიხილე, –
 სიზმრად იყო თუ ცხადი? –
 ამოიოხრე წუხილით,
 შემომხედე და ნადი.
 გეძებე, ველარ გიპოვე,
 ველარ მოგკარი თვალი.
 ვერაფრით ველარ შევიცან
 ვით გაქრა შენი კვალი.
 თითქოს მეძახდა ვილაცა,
 მაგრამ არ ჩანდა არავინ.
 და იდგა უძრავ ლოდით
 სიჩუმე გაუბზარავი.
 იმ ღამით დიდი წვალეებით
 კკვნესოდი გულმხურვალი,
 მკერდში ლუოდა ლადარი,
 სახეზე მენტო ალი.
 ვინოდი, სუნთქვა მეკვროდა,
 მთელი სხეული თრთოდა...
 უაზრო გამოხედვა და
 კვნესა, ოხვრა და ბოდვა....
 და სწორედ იმ დროს ვიგრძენი
 შეხება შენი ხელის,
 შენუხებულმა რომ მკითხე:
 „რად ხარო ასე ცხელი?“

და უცებ დაცხრა ლადარი,
სხეულს მიეცა შვება,
გამშორდა ყველა სნება და
სიძაბუნე და ვნება.
მას შემდეგ, როცა ავად ვარ –
მე ასე დამებუდა:
არ შეიძლება სიზმარში
არ მომევილინოს დედა.

2010

გახსენება ბათუმის ქუჩაგში ხატიანისას

(ჯემალ დიასამიძეს-ან განსვენებულ მეგობარს)

მახსოვს ძველი ბათუმი
დაბალ-დაბალ სახლებით,
თავსხმა ნვიმით, მხურვალე მზით,
ძველებით თუ ახლებით,
მოღალანე დუქნებით,
სურნელებით ყავისა,
მოხუცების მონათხრობით –
ერთ დროს რაც ვიყავითა,
სწორი, ფართო ქუჩებით,
მართლაც რომ ღირს ფასად ის,
სიმრუდეთა უჩვევი –
კლასიციკლურ ფასადით,
მოკირწყლული ეზოებით,
ალაყაფის კარითა,
იზაბელას ხეივნებით
და პალმების ჯარითა,

მოჩოჩქოლე ბაზრის დილით,
მწვანილით და თევზითა –
ყველაფერი, რაც კი სოფელს
ლამით ჩამოეზიდა.
დილის სწრაფი შარი-შურით,
სკოლის გაბმულ ზარითა,
მუდამ გულმკერდგაღელილი,
ფანჯრითა თუ კარითა.
ლამის ნაზი სილუეტით,
მბჟუტავ ფანრის შუქითა –
გაქრა ძველი იდილია,
ახალს ხელს რომ უშლიდა.
ეჰ, სადღაა ბათუმის
ძველისძველი სახლები!...
მათაც გაჰკრა მძიმე ფრთა
ტალღამ გამოახლების,
აღარც გასაჭირია
და ცხოვრების სიძნელე,
მაგრამ აღარც წარსულის
საამური სიძველე,
აღარც ცხენთა ფლოქვის ხმა,
მეეტლეთა „ხაბარდა“...
მასთან ერთად ყველაფერი
უკვე წარსულს ჩაბარდა.

1978

როცა წარსულს ვიგონებ,
გული ახალს მას ადრის -
მყუდროება მტვრიანი
მზით გამთბარი მანსარდის,
მოთელილი მუთაქა,
გაცვეთილი ფარდაგი,
ნიგნის ჩუმი შრიალი
დღე უქმე თუ სადაგი.
საამური ზმორება
უდარდელი ცხოვრების...
რომანს ცეცხლი ედება
საყვარლების, მსტოვრების,
იქ ლალატი, აქ მტრობა,
მეგობრობა, წამება...
ჩაიტანეს ყოველი
გატაცების წამებმა.
ნიგნი ნიგნს მიყოლილი -
შევსებული ლაკუნა...
სადღაც ისმის თანაბარ
ცხენთა ფლოქვის კაკუნი...
დაბას ძინავს მდუმარედ,
შორს არაა ციალი.
ჩემთან-სუნთქვა უძილო
და ფურცლების შრიალი.
მთვარე ზღვისკენ დახრილა
სანაპიროს ფასადით,
სევდით შემოიარა
ჩემი ძველი მანსარდი,

გათელილი მუთაქა,
გაცვეთილი ფარდაგი,
ნიგნის ჩუმი შრიალი
დღე უქმე თუ სადაგი...
ის დრო დიდი ხანია,
ვით ჩავლილი ცხოვრება,
გაქრა, მაგრამ მარადუამ
ტკბილად მემახსოვრება.
ნატვრა წარსულ დღეების
ვერაფერმა გალია –
ქობულეთი-დაბახანა –
ჩემი ოქროს გალია.

1979

იმ დიდი სახლის მახსოვს ასული

(ეთერ ცივაძეს-დიდებულ ქალბასტონს)

ძველი ქალაქი-ცის და ხმელეთის
შემაერთები ათას ფერებთ,
ბევრთაგან ბევრჯერ განადიდები,
შემკობლი და მონაფერები.
ქალაქი-შავზღვის მწვანე მშვენება,
ძველებითა თუ მისი ახლებით,
მისი ბალებით, მისი სკვერებით,
მისი ქუჩებით, მისი სახლებით.
იყო და არის მართლაც ოცნება,
მოგონებთა მთელი საუნჯე...
წმინდად ვინახავ გულში ყველაფერს,
რაც ბავშვობიდან აქ დავაუნჯე.

მოგონებათა მწყობრ ნაკადიდან
ბევრი შემომრჩა და არ მშორდება,
ვწუხვარ, რომ ცხადში ეს ყოველივე
ან ველარასდროს განმეორდება.

ვიცი, პატარა ჩვენი ქალაქის
დიდი ოჯახი-რითაც იწყება;
წინაპართა და შთამომავლების
არ შეიძლება გადავიწყება!

იმ დიდი სახლის მახსოვს ასული, -
არ გამიწყრება, ვიცი, გამხელით, -
სწამდა ოჯახის ტრადიციები,
მისი ღირსება, მისი სახელი.

ახლაც ვიგონებ მის ნათელ სახეს,...
მზერა, მიმოხვრა და ხმა წკრიალა...
რამდენი რამე მოხდა მას შემდეგ,
რამდენმა ნელმა გადაიარა.

ახლა კი შევხვდი უკვე ქალბატონს,
რა ვქნათ, გვეცვალა ძველი იერი,
მაგრამ სამიოდ თაობის მომსწრე,
ის დღესაც არის მხნე და ძლიერი.
ისევ ის ძალა და შემართება,
თვალთ ხილული თუ განაგონარი,
ცხადი გონება, სიტყვა ფხიანი,
სიკეთის თესვის დიდი უნარი...

და მიბყრობს ჩემი მძიმე ფიქრები,
როს მაგონდება დრო გარდასული!
შეიძლებოდეს, ნეტავ, კვლავ ვნახო
ის დიდი სახლი და ის ასული!

2011

მონატრეპა

ამ მხარის მკვიდრს – ვახტანგ შანიძეს

მინდა ერთხელ კიდევ ვნახო
ჭოკნარი და საჯავახო,
ნოლის ყელი, ტოლების მთა,
სახნავი და საბალახო,
ხევინყალა, საყორნია,
აზიდული ზანდოს ქედი...
ცხოვრებაში თან დამყვება
ეს ბუნება და ეს ხედი.
იქ ქვაყუდის მყუდრო ყურეს
ქოხში ენთო ძველი ლამფა,
სად ცხოვრობდა წინაპარი –
ჩემი პაპის, პაპის პაპა...
მე იქ თავზე დამთენია,
პეშვით მისვამს ცვარი გრილი,
ციურ ხატად დამრჩენია
ის მხარე და ის ადგილი.

1995

(ვაჟა ლორიას)

ადრე დილით უთენია,
როცა ღამე მითევია,
გამოვსულვარ მერე დილით
და ქუჩები მითელია,
ამყოლია სევდა რამე,
გზა ფიქრისთვის მიტევია,
შემიგრძენია, იმ გრძელ ღამეს
გულს რა სევდაც უტევია.

დაღალული თვალით ვხედავ
მიმოფანტულ დღეთა ცვენას,
ველარ ბედავს გული უკვე
ძველებურად აღმაფრენას,
ალარ ჩანან ის სახენი,
სადღა არის ძველი ლხენა,
გზა მოჭრილა დასახევი,
მორჩა – გულმაც მოისვენა.

სად წავიდნენ მეგობრები,
ახლა იცნობს ნეტავ ვინ ვის?
რად გადიდდა მოგონების
ფასი, როგორც ძველი ღვინის,
გაგვიმრუდდა ბილიკები,
გზები დაგვიშორიშორა,
სევდა ველარ გავინელე,
მწუხარება მომეშურა.

მწუხარებას მწუხარება,
სევდას სევდა მოსდევს კიდევ,
ვხეტილობ ამ ქვეყანას,
ფეხი ვერსად მოვიკიდე...
ეჰ, რამდენჯერ მთელი ღამე
სულაც თეთრად მითევია,
გამოვსულვარ დილით ადრე
და ქუჩები მითელია.
ამყოლია სევდა რამე,
გზა ფიქრისთვის მიტევია,
არვინ იცის, იმ გრძელ ღამეს
გულს რა სევდაც უტევია.

1965

იყო და არა იყო რა!

(ჩემს დას – ადას)

იყო –
 არა იყო რა!..
 იყო დიდი ზღაპარი..
 რაც იყო და რაც არა,
 დღეს უკვე ის არ არი.

იყო დიდი ოჯახი
 აღვსებული ხალისით,
 სულ მეგონა, არვის ჰქონდა
 მწარე შიში ხვალისი.
 იყო დედა, იყო მამა,
 არ გვტოვებდნენ წამითაც,
 ბებია და ბაბუა,
 დეიდა თუ მამიდა,
 იყო და და ძამიკო,
 და სხვა ნათესაობა,
 ზოგი ხანში შესული,
 ზოგიც ჩვენი თაობა.
 იყო დიდი ეზო და
 უამრავი ნაცნობი,
 და ვიკლებდით ქვეყანას
 ყიჟინით და ანცობით.
 იყო მეზობლობა და
 პატარების ამქარი,
 ვერაფერი გვაკრობდა –
 ვერც, სიცხე, ვერც ზამთარი.

მეგონა ყველა იყო
მაგარი და ჯანმრთელი....
ჩემთვის ყველა დღე იყო
მზიანი და ნათელი.
ასე ვთვლიდი: ეს ყოფა
იყო მარადიული,
სულაც არ მაფიქრებდა
ყოფა ყოველდღიური,
ჰოდა, მერე რა მოხდა,
როდის დადგა სხვა ხანა?
აფთარივით მოვარდა,
წამიც არ დაახანა –
შეიცვალა ცხოვრება,
ყველა შემომეცალა,
ასე დავიფანტეთ და
ასე დავრჩი მე ცალად.
მაგრამ ეს ბედისწერა
მხოლოდ ჩემზე არ იყო,
წუთისოფლის სიავე
ყველამ ჩემებრ გაიყო.
თითქოს სხვა ქვეყანაში
მოვხვდი, ასე მგონია,
ეს ცხოვრება იმ ძველთან
რალა შესაწონია?
დამეშალა წარსული
ნაწილ-ნაწილ ფიქრებად,
ერთი, გამაგებინა,
შემდეგ რალა იქნება!

2009

ცხოვრებაში რაც კი მიდის,
 უკან აღარ ბრუნდება,
 ყველაფერი კნინდება და
 ყველაფერი მრუდდება.
 სახეს იცვლის ყველაფერი,
 წარსულს აღარ მიაგავს,
 ყველაფერი სადღაც ქრება
 და მიჰყვება ნიავექარს.
 რაც ყოფილა, უეჭველად
 მიდის და სხვა იწყება –
 წარსულ კვალის გადაშლა და
 ნამყოს გადავინყება,
 მაგრამ მას თუ არ მიჰყევი,
 ძალითაც ეურჩები,
 დაუნდობლად გაგწირავს და
 ველარ გადაურჩები.

2008

ამ ქვეყანას –
 ცა,
 ხმელეთი,
 ზღვა,
 მდელი თუ
 კორდები... –
 სიხარულით მოვდივართ და
 სინანულით ვშორდებით!..
 ყველაფერი უნდა დათმო,
 ყველას ბედი ეს არი –
 შენი გულით სათაყვანო,
 შენი დასაფიცარი...
 ეჰ, რამდენი გარდასულა,
 ცრემლი რომ დავათოვე!..
 ზოგმა უკვე მიმატოვა
 ზოგსაც მე მივატოვებ.
 ისე ბრუნავს ეს სოფელი,
 თითქოს კაცის მტერია.
 რისთვის მოველ ამ ქვეყანას,
 წასვლა თუ მიწერია?

2010

მოუსვენარი ვიყავ ყოველთვის
 და არ ვიცოდი დალლა,
 მთელი ცხოვრება გადასხვაფერდა
 და რა ვიღონო ახლა?
 არაფერს არვინ არ მეკითხება,
 არც მავალეებენ რამეს...
 – იყავი შენთვის წყნარად და მშვიდად,
 დღე გაათენებს ღამეს.
 უშენოდ სულაც არ დაიქცევა
 ჩვენი ქვეყანა ძველი,
 ყველაფერი გაქვს, შენ რაც გჭირდება
 და მეტს სხვას რაღას ელი?
 რად არ ისვენებ, რად ხარ მშფოთვარე,
 თითქოს მძიმედ ხარ ავად
 და ყველაფერი ამ ქვეყანაზე
 რად გეჩვენება შავად?
 – მოსვენება ხომ მეყოფა მერეც –
 ეს ფიქრი მტანჯავს მუდამ.
 ვით მოვისვენო, როცა კაცს, ვიცი,
 ამდენი რამე უნდა?
 მოუსვენრობა მქონდა წვალებად...
 მეორედ განა მოვალ?...
 ახლა მოტომ ვარ მოუსვენარად,
 მოსვენებული რომ ვარ.

2010

დამლალა ცხოვრების პროზამ –
ასეთი მქონია ბედი –
ანმყოფი ვერსფერს ვხედავ,
ბნელია მომავლის ხედი,
მინურულია სიცოცხლე
და გაჩერდება წამი სად?
„ცდების და ცდების სიკვდილსა,
ვინც არ მოეღოს წამისად“...

1997

ქარი, ქარი, ქარი!..
მარტი დასაძლევნი.
ზღაპარს მიაქვს ლამე –
ჭინკა-ჭოტი-დევი...

არეული ცა და ნისლი,
მინა ნანვიმარი...
ჭალა, ძეძვი და მუხის ხე
მეხით გადამწვარი.

ქარი უსტვენს სადღაცადან,
ტყეს ედება შიშის ზარი.
ნანგრევებში მიმალულა
ოჩოპინტრე საზიზლარი.

შავი მქისი ღრუბელი,
როცა ზეცას ფარავდა,
იჭექა და იქუხა,
მთვარე დაპატარავდა.

ბუჩქებს შორის ჭინკა დაძრნის
ყიამყრალი, მზეშავი,
ჭაობებში დასდევს ქმენით
შავ გველს მისი მგეშავი.

აიკეცა ფრთები მძიმედ
დაქანცულმა ქორმა,
სულში ჟრჟოლად გაატანა
მისმა განაქროლმა.

გადაიქცა ეს ქვეყანა
ქარის სანავარდოდ
და ვილაცის ლანდი დაქრის
ლამით მარტოდ მარტო.

ცივი ქარით, როგორც შხამით,
მენამლება ტვინი.
მინდა, თუნდაც ერთი წამით,
შვება ვიგრძნო ღვინით,
დავენაფო, დავივინყო,
ალარ ვიყო გონად,
არ მესმოდეს, რასაც ჰყვება
ჩემდა გასაგონად.
რად მახსენებს ათი ათას
სიმწარეს და წყენას,
რატომ ალარ დააყენებს
იმ საძაგელ ენას?
ღმუის როგორც აღრენილი
ტყის საშიში მხეცი,
გაიხარებს, ვიცი, ნაღდად,
თუ კი წავიქეცი.

გადაიქცა ეს ქვეყანა
ქარის სანავარდოდ,
დავრჩი სულით გაძარცული
ლამით მარტოდ მარტო.

2011

მე ვინ მერჩის, ვისი რა მაქვს?..
ჩემი ქობი განზეა.
ჩემი გზების მანათობლად
არც მთვარეა, არც მზეა.
ფეხი ვერსად მოვიკიდე,
ვერსად ველარ ვმყარდები,
დღეს იქნება-ხვალ იქნება
ალბათ გადავქარდები.
სად ვიყავი, ახლა სად ვარ,
საით წავალ, რა გზებით?..
ვეხეტები დასეტყვილი
შფოთვითა და ალგზნებით...
ამეკიდა ეს ფიქრები –
ჩემი მძიმე ხუნდები, –
მომავალი არა მაქვს და
წარსულს ვერ ვუბრუნდები.
ამგვარ ყოფა-ვაივიშში
გავთავდები ერთ დილით,
ამ ჩემს ბორგვას და ხეტიალს
დაესმება წერტილი.

2009

როგორც გვიანი მაცნე
 შემადრწუნებელ ამბის,
 გამომეცხადე, მაცნე
 გაორგულება ჩანგის...
 გადატეხილი ღერძი
 მიმოხვეული სიმზე,
 ჩამოლენილი ვერძი
 პატარა გემის ქიმზე –
 შენს გრძნობის თანაზიარს,
 ფიანდაზად რომ გეგო,
 ავადმყოფ ფანტაზიას,
 ასეთი ხვედრი ერგო.

1966

სევდა გაღამქანცველი

მე ძლიერ, ძლიერ დამლალა სევდამ
 და მარტოობის მდორე ფიქრებმა.
 ნუ თუ დარდები დღემდე რომ მღევდა,
 არ გამიქრება...
 არ გამიქრება?
 ახლა მზე ქუჩას შავ ზეთად ადნობს,
 აგვისტოშიც თუ ასე იქნება –
 ამღვრეულ თვალის მიბჯენა ტატნობს,
 და მღუმარება...
 და ჩაფიქრება!..

შენ, ვისაც ახლა ჩემი ალერსი
შორი-შორიდან მოგწვდება ალბათ,
გაგახსენდება, ვიცი, ამ ლექსით
ჩვენი ბაგეთა შელენვა ხარბად...
ათრთოლდები და ვით ნაზი ფითრი
ქარნალებული შიშს იგრძნობს რაკი...
ეჰ, ოხრად დარჩეს ეს მწარე ფიქრი,
ეს ტყე, ეს მდელი, ეს აგარაკი!..
გავუძლებ ალბათ მძვინვარე ზაფხულს,
ავიტან სიცხეს ელვარე ქუჩის,
თუ გავუძელი მხოლოდ მე ამ გულს,
და მარტოობას თუ გადავურჩი.
მე ძლიერ, ძლიერ დამლალა სევდამ,
და მარტოობის მდორე ფიქრებმა,
ნუ თუ დარდები დღემდე რომ მდევდა,
არ გამიქრება...
არ გამიქრება?

1965

არა უშავს რა, არა უშავს რა.
ყველაფერს თვისი აქვს საზღაური.
ყველა გადივლის თავის მწვერვალებს,
დაუდუმდება გულის ხმაური...
ყველას თავისი აქვს საზღაური.

თუ ვინმე ფიქრობს, მისი ცხოვრება –
აქაფებული ტალღა ზღვაური,
მუდამ იბორგებს ასე მშფოთვარედ,
ასე ლამაზი და უცნაური...
ცდება, ყველაფერს აქვს საზღაური.

მოგეკითხება ყველა ნაბიჯი,
ყველა სიტყბო და დღესასწაული,
და რაც არასდროს არ შეგიგრძენია,
გახდება იგი დღეს საცნაური...
ყველაფერს თვისი აქვს საზღაური.

არა უშავრს რა, არა უშავს რა,
ცხოვრება გართობს აურზაურით,
მაგრამ მოვა დრო, მოგთხოვს განკითხვას
თავის საზომით და სანყაულით...
ყველაფერს თვისი აქვს საზღაური.

1978

საცა არის ისევ მოვა მწუხარე,
გაცვეთილი ზამთრის რუხი საფარი,
დადუმდება ჩვენი გული მქუხარე,
დასრულდება ზღაპარი!

აღარ ივლის თეთრი აფრით ოცნება,
აღიგვება ყვავილები ნაყარი,
ლურჯი ფიქრი რა ტყულად მოცდება,
დასრულდება ზღაპარი!

უბოლოო, გრძელი, ცივი ღამენი
და გრძნობები სუსხისაგან ნაფარი,
აიმღვრევა როგორც ავი რამენი,
დასრულდება ზღაპარი!

ვერ გიშველის სასოება და ლოცვა,
როს ჩაქრება იგი გრძნობა ნაპარი,
როს დაჭკნება ყველაფერი, და როცა
დასრულდება ზღაპარი!..

1968

ტყის ჩუმი ალერსი დამფარავს სიმშვიდით
და გრილი ბორიო ხავსის სუნს მოიტანს,
ხასხასა ფოთლებში გასხლტება ვით მშვილდი
მზის სხივი და აჰყრის დასიცხულს მოლი ტანს.

ბუჩქების ჩქერები, დუღილი წყაროთა,
დამპალი ტოტები-სუნთქვაა ზღაპარის...
ვიგრძენი, ცხოვრება მართლაც რომ მწყუროდა
არა სააქაო, რალაც სულ სხვაგვარი.

მოვშორდი ნებიერ ქალაქს, მივატოვებ,
სოფელსაც დავაგდებ, არ მინდა არადა,
ტყე შეასავსავებ ჩემს გრძელ სიმარტოვეს,
ტყის ნაზი ქალღმერთი თუ დამიფარავდა.

1963

წარსულს მე არ მივტირი,
 ნანატრი იქ რა არის!..
 ოღონდ ვნატრობ იმ ტირიფს,
 სადაც ლურჯი ცა არის...
 სადაც იხავერდება ხავსი -
 ნამის დობილი,
 სადაც გული ვერ დგება,
 სიყვარულს მინდობილი,
 სადაც წყაროს ნაპირას
 დაღვრემილი ტოტები
 შემოხვევას გიპირებს
 ჭალას გადმობოტებით,
 სადაც არის ფარული
 ადგილები ჩეროთა,
 სადაც მე სიყვარულის
 მართლა რაღაც მჯეროდა,
 სადაც სითბო უგრძვნია
 გულს, ოცნებაც მელირსა,
 სადაც ერთი კუნძია,
 გაპობილი მეხისა!

1962

მე აღარა ვნერ, ძვირფასო, ლექსებს,
მხოლოდ დანერილს ვიგონებ ხშირად,
შემონახული ძველი ფურცლები
გადაქცეულა ფერფლად და ჩრდილად,

მე აღარ მომდგამს ძველი სიცოცხლე
და სურნელებაც აკლია სიტყვას,
სევდით ვულიმი შორეულ აზრებს,
ერთხელ გრძნობით მთვრალს შენთვის რომ მითქვამს.

მას შემდეგ ბევრმა წყალმა იდინა
და დამრჩა მხოლოდ მოსაგონარი,
აღარ არსებობს სიტყვა ლამაზი,
სიტყვა მოქნილი, სიტყვა პონორი...

მხოლოდ აზრების მკაცრი სერია
და განსჯა მძიმე, ზანტად მთვლემარი,
ჩემს მეტყველებას შემოერიო,
მდაბალი პროზა მოსანყენარი.

მე ჩემს თავს ალბათ კიდევ გამოვცდი,
მოვსინჯავ-ლექსებს კვლავ ჩავუჯდები,
და თუ ვერ ვპოვებ სიტყვას ძველებურს,
ან თავს მოვიკლავ, ან დავმუნჯდები!

მიტხარ რამე!

ეგი ღამე

ისევ მოვა განა კიდევ?

ბევრი დაგრჩა გასამხელი

მაგ გრძნობების გადამკიდეს.

მიტხარ რამე!..

თუ ვენამე

და ეჭვებით დაღალული,

ვერ მივმხდარვარ, რად გაქვს ასე

გული ადრე დაღარული.

მიტხარ რამე!

შემედავე,

არ მომივა ანი ლული.

ნუ ხარ, ნუ ხარ ასე უტყვი

შენს ფიქრებში ჩამალული.

მიტხარ რამე!..

სითამამე

რად აშინებს ნაგვემ სხეულს,

ვინ გაშფოთებს, ვინ განამებს

ასე ობოლს, ასე ეულს...

მიტხარ რამე!

თორემ ღამე

მიდის მიწყვი ნება-ნება,

და რომ ვერ თქვა აღსარება,

ვიცი, მწარედ გეწყინება.

1968

ყველა ფლიდი, მრუში, ბილნი
ნმინდა ტაძარს მოესია.
მოვიკლავდი თავს უთუოდ,
რომ არ იყოს პოეზია!

ყველაფერი აირია
იმ დღიდან და მას უკან...
მოვიკლავდი თავს უთუოდ,
რომ არ იყოს მუსიკა!

ამ ცხოვრებას იმ ყარყუმეთს,
აბა, როგორ შეადრი?
მოვიკლავდი თავს უთუოდ,
რომ არ იყოს თეატრი.

ვის უნდიხარ, ვინ გკითხულობს:
იქნები- არ იქნები?
მოვიკლავდი თავს უთუოდ,
რომ არ იყოს წიგნები!

გზა არ არის ხსნის და შველის,
საით ნახვალ, რას შვები?..
მოვიკლავდი თავს უთუოდ,
რომ არ იყვნენ ბავშვები.

1980

მე რაც ვიცი-კარგად ვიცი,
ეს ცხოვრების ნესია –
რაც არ ვიცი, ის ვიცოდე
ბევრად უკეთესია.
ვერ მიშველის ცხოვრებაში
ვერც ღმერთი, ვერც მესია,
არ ვიცოდე არაფერი,
მგონი უმჯობესია.

2009

უქმად მოლაპარაკე

ყველას ვუხსნი, ვარწმუნებ,
ვლალადებ, ვედავები:
ახლა აღარ არიან
ძველი ბრძენი თავები,
სულიერ ღირსებებზე
აღარ ზრუნავს არავინ,
ჩვენი ხელისუფლება
ცრუ არის და მპარავი.
აირია ქვეყანა,
რამე უნდა ვუშველოთ,
გადავშენდით მგონია
უძიროდ და უშვილოდ.

ამნაირი მმართველნი
ჯერ ჩვენ არა გვყოლია,
ღმერთს ამოფარებულნი,
სატანას აპყოლიან.
ეს ცხოვრება რა არის?
ერთი მონაკვეთი.
ამდენ უმსგავსოებას
როგორ იტანს ღმერთი?
სიტყვით ვერაფერს გავხდი,
დავრჩი განაქიქები.
ვილას უნდა ეგ შენი
სწავლა, ცოდნა, წიგნები?
ვის ჭირდება გონება? –
უქმად ვყბედობ, მგონია,
მე ამგვარი ამბავი
არსად გამიგონია!
ყურს არ უგდებს არავინ
ახლა ამგვარ არაკებს...
ერთი გამაგებინა,
მე რა მალაპარაკებს?!

2008

თუ კაცი ხარ

თუ კაცი ხარ, ერთს გეტყვი,
მარტივად და მოკლედ:
კაცად უნდა იცხოვრო,
კაცად უნდა მოკვდე!

2011

ყველაფერი დროს თან გაჰყვა:
 ფიქრი, აზრი, ნალველი,
 სიხარული, აღტაცება,
 ვაჟკაცური სახელი;
 გული დადნა, სულ სხვაგვარად
 ფეთქავს ძალაგამკრთალი,
 თუმცა ჯერ კიდევ მთლად არ არის
 სულში შუქი ჩამქრალი...
 ძველებური ნატვრა, ვნება
 გადაქარდა ყოველი,
 არაფერი მენატრება,
 არაფრის ვარ მდომელი;
 მოდუნებულ ცხოვრების რიტმს
 გვერდს მაინც ვერ ავაქციევ,
 თითქმის ყველაფერი დავთმე
 ყურადღებას არ ვაქციევ.
 ერთადერთი შემრჩა მხოლოდ –
 ის ყველაფერს გამიბრის –
 სილამაზის საჭვრეტელად
 თვალნი მაინც გამიბრის.

2010

ისევ ის ვარ, რაც ვიყავი, და ასეთი ვიქნები,
მარად თან თუ შეახლენ ჩემი ძველი ფიქრები,
რა დაბინდავს იმ დღეებს, იმ მღელვარე აისსა?
თვალწინ მიდგას ღიმილი პანანინა ქალისა,
როს ნანგრევი იმედთა უმოწყალოდ იწვოდა,
მე იმ პატარა გოგომ ხელი გამომიწოდა.

1969

წიგნის გტერია ორივ

წიგნის მტერია ორივ –
კომპიუტერი და მატლი...
ახალი საუკუნეა,
წერტილი ახალ ათვლის.
ახალ დროებას ახლის
შეგრძნება უნდა დიდი.
დრო მოდის უნიგნურობის –
ულმობელი და ფლიდი.
თუ არ აუბი მხარი,
თუ ვერ აჰყევი სრულად,
დარჩები შენს ძველ ბაქანზე
არაფრად და ნულად.
მზაკვრულად იკვლევს გზა-კვალსა –
ასეთი არის იგი –
სურს, რომ უარყო ბოლომდე
წერა-კითხვა და წიგნი.

თუმც თავის გზა აქვს ყველაფერს,
ვერ გადაუხვევს ოდნავ,
არსის გაგებას დრო უნდა,
გამოყენებას-ცოდნა.
უნდა შეგეძლოს მიზნის და
დანიშნულების გარჩევა,
ბევრი რამ აღარ იქნება,
ნიგნი კი მაინც დარჩება.

2010

ცელი მთვარე

(კოსმოური ზღაპარი)

სწრაფი ქარი სწრაფად იწვევს
ცაზე გაშლილ ქულულ ფარას,
მთვარე მალლა, მალლა იწვევს,
ღრუბელი რომ გადაფარავს...
დაუსხლტება იმათ მარდად,
თავს გამოჰყოფს უცებ გარეთ,
მერე თთქოს გადმოვარდა,
მიატოვა ზეცის არე.
აცეკვდება აშვებული,
ჟინიანად როკავს, დახტის,
აღარ უნდა არშვებული
დღეს დედოფლის ვერცხლის ტახტი,
აღარ უნდა თმენა მსგავსის -
ცაზე ხაზვა პარაბოლის,
დასაჭერად მოსდევს ასი
ნისლის ფრთა და ფარა ბოლოს.

დაედევნენ ფერიები
მნათობს მროკავს თავაშვებით,
აფერადნენ პრერიები
უცხო ფერთა თამაშობით,
მთვარე დანვდა უცებ ქვიშას,
მათ სახეში მიაყარა,
– გადავრჩიო, არაუშავრს! –
დედამინას მიახარა.
შემდეგ ზღვაზე დაეშვება,
სხივით ვარსკვლავთ ესვრის შხეფებს.
ო, სიცლქე და ეს შვება
სისხლს ძარღვებში ააჩქეფებს.
წყლიდან ფშვნეტიტ გამობტება,
შეაჯდება ქედზე გორას,
დედამინა პირდაფრენით
შესციცინებს მნათობს მგორავს.
მთვარე ტყეებს მოედება,
გაალვიძებს ხეთა რიგებს,
მერე ბუჩქებს მოედება,
ყველას სალამს დაურიგებს...
ხან მინდორში ინავარდებს,
ხან ქალაქში ხაზავს ქუჩებს,
ხან სოფელში ია-ვარდებს
დაყნოსავს და მიიყუჩებს.
უჩუმრად ეშვება ჭაში,
ემალემა მდევარ ქარებს.
ამოძვრება გამალებით
და შეალებს ქოხის კარებს,

მიეხლება-მოეხლება
აქეთ-იქეთ გადარევით,
და როდესაც დაიღლება,
ამოჰყვება ბუხარს ზევით.
მერე ხეზე შემოჯდება,
უთვალთვალეებს გამვლელს გზაზე,
და მეურმე გაოცებით
იყურება მაღლა ცაზე.
მთვარეს ეს რა ემართება?
შეაჯდება რქაზე ხარებს,
უცებ ხევში შევარდება,
იხითხითებს, იხარხარებს.
ფეხაკრეფით ეფარება
უზარმაზარ უძრავ ტინებს,
იღლიებში ეპარება
თანაც მწარედ უღიტინებს...
ახარხარდა რიხით იმ წამს,
ატყდა რხევა მთათა ჯარის,
არ უნახავს დედამიწას
ამნაირი ქცევა მთვარის.
მთვარე დაცხრა, დაშოშმინდა,
თითქოს ჯავრი გულს მოეშვა,
მერე ასე უდარდელად
სადღაც ბნელში გადაეშვა.

1962

ასე მგონია, საუკუნემ გამასწრო ჩემმა,
მე კი კვლავ იქ ვარ, სადაც არის ჩემი წარსული,
გარს მახვევია ყველაფერი დროგადასული,
დამვიწყებია ბედისწერა-ჩემი მდეველი,
ფერისცვალება, ჟამთასვლა თუ დრო ულმობელი...
და სინამდვილეს მოვუხუჭე თვალი მზირალი,
ასე მგონია, ყველაფერი მაინც წინ არი!

ასე მგონია, საუკუნემ გამასწრო ჩემმა!

2004

რა მინდა...

რა მინდა!

რა გინდა!

რა უნდა!

რა გვინდა!..

დავდივარ... დავდივარ,
ხალხში ვარ თუ მარტო,

ვილიმი...ვიცინი...

მაინც ვარ მწუხარე,

მით უფრო,

მით უფრო,

მით უფრო ვდარდობ!..

რას ველი?

რა მოვა!

რა უნდა ნავიდეს?

არ ვიცი, არ ვიცი

რა მსურს და რა მწადის...

ვსულდგმულობ ამ ქვეყნად რისთვის ან რა მიზნით?

ბოლო აღარ უჩანს ამ სურვილს, ამ ნადილს!..

ვისვენებ მძინარე თუ ზეცას გავყურებ,

თავისი თილისმით გრძნობებს რომ აღმირევს,

აღბათ ერთ სალამოს მოწყდება ვარსკვლავი,

და ჩემ დასიცხულ სულსაც წაიღებს.

რისთვის ვართ ამ ქვეყნად, თუ წავალთ ყველანი

და ქარი დაფარავს ნაკვალევს პატარას?

არ ვიყო არც იქა,

არც დავრჩე ამ სოფლად...

ვილას მივენდო?... ღმერთსა თუ სატანას?
 მე რომ შემეძლოს, ყველაფერს დავანგრევე,
 დავლენავ, რაც ამ მკაცრ ეპოქის ააგო გონებამ,
 ოღონდ ის ვიცოდე, რა უნდა ვაკეთო,
 ოღონდ არ მბოჭავდეს ბრმად აზრთა მონება...
 უფსკრულში ჩავძვრები, ქვესკნელეთს შევარყევ
 და მთელ მსოფლიოს გადავწვავ აალით...
 ცეცხლი თუ არ მეყო, ზევს დავესესხები
 ან პრომეთესავით მოვტაცებ ძალით.
 ავანთებ კოცონად ათასგვარ იმედებს,
 გზად ქარებს გავუშვებ, რისხვით რომ აღჰკვიდა
 ყველაფერს, ყველაფერს...
 ოღონდაც ვიცოდე,
 რა მინდა!
 რა გინდა!
 რა უნდა!
 რა გვინდა!

1962

ვილაც იცინის, ვილაცა ტირის

ვილაც იცინის, ვილაცა ტირის,
 ვილაც დარდობს და ვილაც მშვიდია,
 ვილაცას ცეცხლი ედება გულზე,
 ვილაცას ყველა ფეხზე ჰკიდია.
 ვილაცა დუმს და ვილაცა ყბედობს,
 ვილაც შრომობს და ვილაც მუქთია,
 ვილაც ფულებში ჩაძირულია.
 ვილაცას გროშიც არ აბადია.

ვილაცას ტანჯავს თავის სინდისი,
სხვას ეს არაფრად არ მიაჩნია,
ვილაცას ბედი სწყალობს გულუხვად,
ვილაცას სულაც არ გააჩნია.
ვილაცას აღრჩობს ბოლმა და შური,
ვილაცა მარად თესავს სიკეთეს,
ვილაცა მუდამ ჩადის სიავეს
და კარიერას ამ გზით იკეთებს.
უდანაშავლო ვილაცა ზის და
საკანში მწარე ცრემლები დასდის,
ვილაცა დიდი ბოროტმოქმედი
დაურიდებლად ქუჩაში დადის,
ვილაცა მავნე სიავით ხარობს,
ვილაცა ებრძვის გარეწარს მკაცრად;
სათნობას და უმანკობას
ბილწი მიიჩნევს წარსულის ნაცრად.
ვილაცა თავის ნიჭსაც ვერ ავლენს.
ვილაც უნიჭო მწვერვალებს აღწევს...
ასეთი არის წუთისოფელი,
რომელსაც კისრად ეს ცოდვა აწევს.
ვით დავიჯერო, რომ ეს ქვეყანა
გონიერების არის ნაყოფი,
როცა სიკეთე ასე მცირეა,
მხოლოდ სიკვდილი არის სამყოფი.

2012

არც არაფერს ველი იქეთ...
 თუმც აქეთ რა მქონია?
 ბევრი რამე თავად ვცანი,
 ბევრიც გამიგონია.
 იქაც არაფერი არის,
 ეს ცხოვრებაც წამია,
 ათასგვარი მითქმა-მოთქმა
 ველარ ამიტანია.
 რა ყოფილა, რა ვყოფილვართ,
 ვინ გეტყვის? ან რად გვინდა?
 სანამდეც ხარ, იყავ კაცი
 გულმართალი და წმინდა!

2009

„ვეფხისტყაოსნის“ ყოველი ნაკითხვისას

ვინა ხარ? ...ადამიანი?... მოკვდავი, სისხლის ძარღვებით?
 სიდან მოსულხარ, სად იყავ ან ასე საით წახვედი?..
 ვერ დაგიტირა ქვეყანამ, ვერ დაგიფინა თალხები...
 მაცხოვარივით განამეს, თუ ჯვარზე ნებით ახვედი?

1978

ბრძენის ნათქვამი ინამე,
გამოიყენე თარგად
„სხვა ვინმე რომ შეაფასო,
თავი შეიცან კარგად“

2000

რაც მინდოდა ის რომ არ ვთქვი,
მერე მწარედ ვინანე.
რაც რომ უნდა მეთქვა, რომ ვთქვი –
ვინანე და ვინანე!
ვერ ვიტანდი სიტყვას მლიქვნურს,
გაქნილსა და განაფერს,
მნიშვნელობა ჰქონდა ჩემთვის
ნათქვამის აზრს, განა ფერს...
ამიტომაც ვერ ვეწიე
ცხოვრებაში ვერაფერს.

2010

გულს ნუ გაიტეხ, თუკი
სულში კვლავ ცეცხლი ბოლავს!
ათასი მტერი გერჩიოს
სულელ მეგობრის ყოლას!

1996

ზოგი იარაღით ხელში არჩევს სიკვდილს...
ზოგს ზღვა ხიბლავს, ზოგს ცა... დრო კი მიგვდის,
მიგვდის...

ჩემი იარაღი კალამია ბასრი,
მასში არის ჩემთვის ამ ცხოვრების აზრი.

2011

და ეს ქვეყანა ჩვენი რაც კია,
ქალი-ქალია, კაცი-კაცია.
არ შეიცვლება მგონი ან კია,
ასე იყო და ახლაც ასეა:
სულ ერთი არის, ვის რა აცვია,
ქალი-ქალია, კაცი-კაცია.

2011

ჩემი აპიტაჟია

უნდოდა ამ ცხოვრებაში
თავის სიტყვა ეთქვა,
მაგრამ მისდა მოსაგონრად
დარჩა მხოლოდ ეს ქვა,
ბევრი რამის თქმა შეეძლო –
ვერაფერი ვერ თქვა.

2010

არასოდეს მინატრია უკვდავება

(მეუღლეს)

არასოდეს მინატრია უკვდავება,
არცა ვმდგარვარ მე დიდების კართან,
არაფერი მნამებია ქვეყანაზე,
მარადიულ სიყვარულის გარდა.

არაფერი არ მქონია საოცნებოდ,
არაფერი ჩამყოლოა დარდად,
არაფერზე მიფიქრია არასოდეს,
მარადიულ სიყვარულის გარდა.

ბევრი მყავდა მეგობარი სათაყვანო,
მაგრამ ამით მე არავინ მგავდა:
არაფერი, არაფერი მდომებია,
მარადიულ სიყვარულის გარდა.

2004

მარტოდ ყოფნა ამ დროისთვის
 აღარ არის ადვილი.
 არ მსურს მე ეს თავგანწირვა,
 მოვლა, ჯაფა, პატივი...
 დამიჯერე, დავიღალე –
 ფიქრი, დარდი, ნუხილი...
 კომპარული ლამე იყო,
 არ მეძინა ნუხელის.
 მე არ ვიცი, რა მანამებს,
 რა მჭირს, რისთვის ვირევი.
 მაგრამ ასე რომ გაგრძელდეს,
 ალბათ გადავირევი.
 ვერ ვიტან, ჩემს ცხოვრებაში
 როცა სხვები ხელს ჰყოფენ.
 ახლა ვხვდები, ასე ცივად
 სიცოცხლეს რად ხელჰყოფენ.
 ძვირფას ნივთს რომ სასოებით
 მკერდში გრძნობით იკრავენ...
 მესმის, მესმის ძლიერ კარგად,
 თავს როგორაც იკლავენ.
 ძლიერ კარგად შევიცანი,
 უკვე შორეთს რომ მივალ –
 ჩვენ თუ ერთად კი ვიქნებით,
 არაფერი მოგვივა.

2011

– ჩემდამი თუ ამნაირი გრძნობა გქონდა,
 მითხარ, ქალავ, ასე რატომ დამალე?
 გავიგებდი იქნებ მე შენს გულის ზრახვებს,
 გადავწყვეტიდი გაბედულად და მალე.
 – ვაჟავ, მე ხომ ჩუმი ვიყავ და უთქმელი,
 შენ არ მითხარ, მეც ვერ გითხარ სანადელი.
 ვინ გაიგებს სიყვარულის გამოცანას,
 არასოდეს იქ არ ჩნდება, სადაც ელი.
 – იქნებ ისევ აღორძინდეს ძველი გრძნობა,
 ჩვენს დანაწილ სულს თუ კი მოუნდება –
 – არ მგონია! სიყვარული როცა მიდის,
 მერე უკან აღარასდროს ბრუნდება.

2011

მოგონებამ ყველაფერი დაბინდა

ნუ მაძალებ, მე აქ ყოფნა არ მინდა,
 ვერ მომხიბლა ვერც ნვიმამ, ვერც ამინდმა.
 ვერ ვიგუებ მე ამ ყოფას დიდებულს,
 ვერაფრით ვერ გამიმრთელებს ნაგვემ გულს...
 მახსენდება ყველაფერი რაც იყო,
 ჩვენი გზები უთქმელად რომ გაიყო.
 ეს ფიქრები მძიმე გრძნობებს ამიშლის,
 გვედრები, ნასვლას ნულარ დამიშლი!
 მოგონებამ ყველაფერი დაბინდა,
 ამგვარი რამ, ჩემო კარგო, რად გვინდა?

2010

სულ მახსოვს, სადაც ვყოფილვართ,
ის უბნები და არენი,
რამდენჯერ შევხვდით ერთმანეთს,
რამდენჯერ გავეყარენით,
რამდენი ცრემლი ვღვარეთ და
რამდენჯერ გავიხარენით...

რამდენი ლექსი წარმოვთქვით,
სიმღერებს ხმები ვაყოლეთ,
რამდენი ფიქრი დავწვით და
ოცნებაც გადავაყოლეთ,
რამდენი რამ გადავწყვიტეთ,
შესრულება კი ვაყოვნეთ.

ისეთი მაინც რა მოხდა,
მითქმა-მოთქმა რომ ავტეხეთ?..
დღეს სინანულმა შეგვიპყრო,
როს წარსულს თვალით გავხედეთ...
ფიცშეკრულები ვიყავით,
სიტყვა კი მაინც გავტეხეთ.

2010

გვიანი გაზაფხული

დაიგვიანა ამ გაზაფხულმა,
გულში კი დნება ძველი ზაფხული...
ჩაყვითლებული მდუმარე სევდა,
გადამჭკნარი და გადაზაფრული.

გადაკარგული დღეთა ხსენება,
 ოცნება ძველი თუ ახლანდელი,
 მბჟუტავი კვალი ჩამავალ მზეთა
 ვით მივიწყებულ საყდრის კანდელი.
 შემიპყრობს ჩემი მკაცრი დემონი,
 საით მენევა გზაარეული?

დავდივარ როგორც უკვალო ელდა
 მიუსაფარი და მთვარეული,
 შენ მომეველინე როგორც სინათლე,
 გიცქერ და თვალებს ველარ ვუჯერი –
 მოხვედი როგორც ნისლის მანდილი,
 სულში კი ელვად შემოიჭერი.

და როცა ცქერა შეგიპყრობს ჩემი
 არა შმაგური, არა ვნებური,
 გაგიპობს ბაგეს მორცხვი ღიმლი,
 ჩვეულებრივი და უნებური...

მე მაშინ ვფიქრობ, ეჭვების ტალღა –
 ჩემი ნამება ყოველდღიური –
 ჩვენი შეხვედრა ეს არის ნამი,
 თუ ნეტარება მარადიული.

და თუ აღსრულდა, და გაზაფხულიც
 მოვიდა გვიან, თუმც სევდაც ახლავს,
 არ გავიხსენებ მაშინ იმ წარსულს,
 ვით მივიწყებულ ვილაცის საფლავს,
 და დავემხობი როგორც მლოცველი,
 არად მივიჩნევ, რაც კი ვენამე,
 და ჩემს სამყაროს სანყის-სათავედ,
 როგორც ხატს, მხოლოდ შენ ერთს გინამებ!

შენ იყავ ზეცა, შენ იყავ დარი,
 შენ იყავ სხივი, ედემის ნერგი,
 ვის სიდიადეს არ ჰქონდა ზღვარი,
 შენ იყავ სულთქმა, შენ იყავ ღმერთი!
 შენ იყავ სისხლის დუღილი მწველი,
 შენ იყავ წყარო, ნამი ციური,
 შენ იყავ მწვანედ გაშლილი ველი
 და ჰარმონია ფანტაზიური!..
 შენ იყავ, ვინაც ყველა ცდომილი
 მარადიული კრთომით დაძარი,
 შენ იყავ რალაც შეუცნობელი,
 შეუღწეველი წმინდა ტაძარი!
 შენი სითბოთი მზე მხურვალეზდა
 და კამკამეზდა ცის კაბადონი,
 ნაზი ბურუსის მანდილს აფენდა
 ბულბულის სტვენა და იადონის...
 და გაქრა, გაქრა როგორც ზმანება
 ციურ ხატების ძველი იერი...
 და დამრჩი სულში როგორც წამება
 ჩვეულებრივი და მიწიერი.
 და დარჩა მხოლოდ მიმოცვენილი
 უტყვი ნანგრევი ღვთიურ ტაძარის,
 და სამუდამოდ შემორჩენილი
 დამწვარ გრძნობათა ფერფლი ნაცარის.

1966

როცა მოვა ზაფხული, სიცხით გადაზაფრული
 მიაშურებ აგარაკს, სხვა რა მოგაგონდება...
 წახვალ, მაგრამ როცა იქ მე არ მომელოდები,
 მარტოობას იგრძნობ და გული დაგიღონდება!..
 გული დაგიღონდება,
 ღამე ივლის წვალეებით,
 ღამე ივლის წვალეებით, და მთვლემარე სევდები
 ლოყას ცრემლით დაფარავს, სახეს-ცეცხლის მონთება,
 რაკი გაგახსენდება, ვერასდროს ვერ შეგხვდები.
 უცნაური გოდებით პანანინა ოდები,
 ბუჩქნარი თუ ტყე-ველი სევდით შეიბურება...
 აივანზე მჯდომარეს უღიმღამო თვალებით,
 მოგბეზრდება მდუმარედ შორი გზისკენ ყურება.
 მე არ მოვალ!
 დასრულდა ნეტარების წამები.
 ნეტარების წამების დამრჩა მოგონებანი,
 შენი ბაგის სითბო და დანაცრული ოცნება,
 ამღვრეული გული და აწეწილი ვნებანი.

1965

გული კვლავ შფოთავს, ისევ მქუხარებს,
 ისევ ის ძველი დარდი მენწია.
 მეგონა მოვრჩი სევდას ულმოებელს
 და ხედავ, რა დროს წამომენია?!
 თითქოს დაირღვა დროთა კავშირი,
 უკვე ჩავლილი არის ყოველი,
 წამიც კი დარჩა ახლა საშური,
 მოსათუთარი და სათხოვნელი.
 თითქოს მენწყერი დაქანდა ზავით,
 გრძნობა დაიძრა, აზვავდა ფიქრი,
 და ამიტაცა ქარმა მსუბუქად,
 როგორც ფოთოლი პანია ფითრის.
 შენი ნაპირი ძლიერ შორია –
 მთები ფიქალი, მიუდგომელი.
 რას ვიზამ, ალბათ დავილუპები
 შენი ბალნარის ხილვის მდომელი.
 და თუკი შენ მე ხელს გამომიწვდი, –
 შველა მჭირდება უდავოდ მყისი.
 თუმც ეს იქნება „გედის სიმღერა“
 და არა დიდი გზის დასაწყისი.

2002

მიდიოდა ულმობელი დრო...
 გაიყო გზა...
 არ ვიცოდი რა მელონა,
 ან რა მეთქვა, რა...
 გადიოდა უსასრულო,
 ჩემთვის მოკლე დრო.
 ის სათქმელი გულმა მაშინ
 რატომ გადადო!

მიდიოდა ულმობელი დრო...
 გაიყო გზა...
 მსურდა რამე მეთქვა შენზე,
 ერთი-ორი სხვაც.
 იმდენის თქმას ვაპირებდი,
 თუ ვიცოდი რაც,
 ერთიანად მიმოვფანტე,
 ვერ დავძარი ხმაც...

ახლა გნახე -
 მოდიოდი...
 გადავწყვიტე თქმა.
 მაგრამ შენთან ერთად ვილაც
 მოდიოდა სხვაც.
 მოდიოდა... მოდიოდი...
 ერთი გქონდათ გზა.
 აბა, აწი რა ვიღონო,
 ან რა გითხრა, რა?

1962

როგორ უცებ დამეკარგე, თვალიც კი ვერ მოგვარი,
გული ჩემი გითავაზე, შენ კი ხელი მიკარი.
რამდენჯერაც დაგიძახე-პასუხი არ გამეცი,
მე ღიღილოდ მოგვევლინე, შენ კი მეხად დამეცი.
დამიჯერე, დავიღალე, ჩაქრა ჩემი სანთელი,
ნულარ ეძებ ჩემში გრძნობას, შენგან ასე გათელილს.
ალარ ღვივის ჩემში ძველი ცეცხლოვანი ვნებანი,
დარჩა მხოლოდ სულში მისი მწარე მოგონებანი.

1967

მაგ გულმა, კარგო,
რაც უნდოდა, ის ვერ მონახა...
ვიცი, სხვასთან ხარ,
მაგრამ მაინც ჩემი მონა ხარ

ვიცი არ მოგწონს
სადაცა ხარ შენ ის ხედები,
თუკი სხვასთან ხარ,
ისევ ჩემსკენ რად იხედები?

თუ არ გსურს გნახო,
რად გამიღე გულის კარები?
შენ სულ სხვა გზა გაქვს,
მაგრამ ჩემ გზით დაირები.

მაგ გულმა, კარგო,
რაც უნდოდა ის ვერ მონახა...
ისევ სხვასთან ხარ,
მაგრამ მაინც ჩემი მონა ხარ.

1910

გადიტანა გულმა ობლობა
და დავრჩი ისევ ძველი ფერებით.
მოუქსოვია თითქოს ობობას
წარსულთ ფიქრები, აღმაცერები.
სადღაც დავტოვე მე ის ნუგეში,
იგი ოცნებაც გაჰყვა ნიავებს
და სადღაც ალბათ სიმსუბუქეში
ან სული მშვიდად იბორიალებს.

სულის სიმშვიდე! — დედა სიამის
და ნეტარების მთელი სამყარო!..
მონატრული ვარ მე მხოლოდ ამის,
და სხვა დიდება თუნდ სულ ამყარო,
არად მივიჩნევ, არ ღირს არაფრად
კაცობრიობის მთელი ფიქრები,
არ ღირს სიცოცხლე გულის საზაფრად —
„დღეს რა ვყოფილვარ, — ხვალ რა ვიქნები!“
რად ღირს მსოფლიოს ყველა დიდება
თუ ამ ქვეყანას ცეცხლად მოენტე,
ვით მეფისტოფლის გადაკიდება
და დაღვრემილი გმირი გოეთეს...
ნანატრი წუთი, შემდგარი წამით
და აშვებული სული ნეტარი!..
ეს არის ჩემი ოცნება ღამით,
ჩემი სიცოცხლე სწორედ ეს არი!
სულის სიმშვიდე — დედა სიამის,
და ნეტარების მთელი სამყარო!
მალღრსოს ღმერთმა მე ხილვა ამის
და მერე თუნდაც მინად დამყაროს!

მე ვიყავ სეტყვა, შენ იყავ დარი,
მე ვიყავ ღამე, შენ იყავ დღე,
მე ვიყავ შავი ღრუბლების ჯარი,
შენ იყავ მწველი ზაფხულის მზე.

მე ვიყავ სუსხი, შენ — სითბო ნაზი,
მე ვიყავ ტანჯვა, შენ იყავ შვება,
მე თიხის ჯამი, შენ კი — ემბაზი,
შენში სხივი კრთის, ჩემში კი ქრება.

მე ვიყავ სიპი გაუტეხელი,
შენ იყავ თაფლის სანთელი ღბილი,
მე ვიყავი ავი, შმაგი და ხელი,
შენ კი — ენამზე და ენატკბილი.

ვით იქნებოდა ჩვენი ერთობა?
ვით ემეგობრა ცეცხლსა და ნყალს?
და მგონი ამ დროს უფრო ეთმოდა
სიკეთეს, ვიდრე ქვესკნელის ალს.

2012

კვლავ რატომღა მომეველინა

კვლავ რატომღა მომეველინე,
გამახსენე წარსული,
ის ხომ იყო ჩვენი გზების
გაყოფა და სასრული.

გამახსენე მზის სხივები,
ზღვა მშვიდი თუ მქუხარე,
ერთად ყოფნა-სანეტარო,
დაშორება-მწუხარე.
მაისია, მომერიდე,
გარს მეხვევა ლანდები...
თავს თუ აღარ გამანებებ,
ისევ შემეყვარდები.

2011

გიჟური ხატიალი

მოვიარეთ თბილისის ჩათვლემილი ქუჩები,
მინც ველარ მშორდები, ისევ მელაქუცები.
გათენებას აპირებს, ვეგებებით ალიონს,
შენ გინდა, რომ ვნებებმა ისევ ამიყოლიოს?
იკეცება გზადაგზა გათელილი კვალები,
ნეტავ რად არ მშორდები, ნეტავ რას მევალები?
თან დუდუნებ უწყვეტად, სიტყვას აზრსაც არ აქსოვ:
„არაფერი არ მინდა, არაფერსაც არა გთხოვ“
თვალებს ძილი ვერ აკრთობს, ბაგეს ცეცხლი ედება,
გეჩვენება ქვეყანა გამოუცნობ ედემად...
და განვალებს რაღაცა, გაგონდება ისევ ის...
ქალწულური ალები, გრძნობა გამაისების.
ლამეს დილა ეხვევა, ჩვენ დავდივართ ისევე,
დაღალული თვალები სევდას შემისევენ.
იკეცება გზადაგზა გათელილი კვალები,
ნეტავ რად არ მშორდები, ნეტავ რას მევალები.

1965

არ ვიცი, შენში უფრო მეტია
 ქალი თუ ბავშვი ჯიუტი ტუჩით,
 გულში ვერაფრით ვერ დაეტია
 ეს სიყვარული ასეთი ურჩი.
 ვერ დავიოკე აუტანელი
 ლტოლვა შენდამი, ჩუმი სურვილი –
 ვყოფილიყავი გადამტანელი
 მაგ შენ ბაგეთა ავი წყურვილის.
 აჰა, მორჩილ ვარ ბედს უმადური,
 გსურს გამარჯვებაც შენი ვინამო?
 დე, ეგრე იყოს-გამანადგურე,
 შენ ინეტარე, მე კი-ვენამო!

1964

სიყვარული რომ დაეკარგე,
სულში ჩამრჩა ლოდად.
ნუთუ სამუდამოდ გაქრა,
მეტად აღარ მოვა?
ნუთუ უნდა დავივიწყო,
თუ დავუნყებ ლოდინს?
სიყვარული ნუთუ მართლა
„მხოლოდ ერთხელ მოდის?“
მხოლოდ ერთხელ, მხოლოდ ერთხელ! –
მომძახიან ხმები,
უცნაური გაავებით,
ჟინითა და ვნებით.
რა ვქნა? თუკი ასე არის –
თუმც არ ვიცით როდის...
სიკვდილიც ხომ ცხოვრებაში
მხოლოდ ერთხელ მოდის!

2011

ბავშვის ღიმილი

(ვუძღვნი პატარებს)

რა კარგია გაღიმება
 პანანინა ბავშვის,
 რაგინდ ბოლმით იყო სავსე,
 აგიღებს და დაგშლის.
 რაგინდ რისხვით აღგზნებული
 გულში ცეცხლი ინთოს,
 გაგიღიმებს-არაფერიც
 არ ყოფილა თითქოს.
 გულს გინვავედეს მოგონება,
 უპეს ცრემლის წამი.
 სუყველაფერს აბათილებს
 ეს ღიმილის წამი.
 რაგინდ თვალებს გიბნელებდეს
 საიქიო მქისი,
 მოგაბრუნებს სიცოცხლისკენ
 გაღიმება მისი.

1979

რას მიყურებს მე ეს ბიჭი?
მომაჩერდა ძალიან.
გამანებოს ნეტავ თავი,
მისთვის სადა მცალია?
სადაც მივალ, ვით ნიავი
თან მომყვება მალულად.
ფეხს ვაჩქარებ-ისიც მომდევს,
გამიმართა მარულა.

შინ ვიყავი ... თითქოს ვიგრძენ
მისი სუნთქვა, – ამის წინ...
გავიხედე ფანჯრიდან და –
ხესავით დგას სახლის წინ.
ერთმანეთს თუ შევეფეთეთ,
მონყვეტილი ჩერდება,
გვერდს ჩავუვლი-სასოებით,
საწყლად მომაჩერდება.

ვერ მივმხდარვარ, სულ რად დამდევს,
ან რა უნდა? მეც კიდე,
ვერ ვახერხებ, ვკთხო: „ბიჭო
რატომ გადამეკიდე?“
ძლიერ უნდა გავუჯავრდე,
სულ თავს რომ არ გავიდეს!
მაგრამ ისიც რომ არ მინდა,
სამუდამოდ წავიდეს?

2009

თიკოს, მგონი, მონონს გელა,
 ნინიკოს კი ალეკო.
 ნინო-გიგას, გიგა-მაკას,
 ალიკოს კი – თალიკო.
 ნინი არჩევს თავის საქმეს
 გელასა თუ ნიკასთან,
 დაჩის, მგონი, ძალზე მონონს
 ლაშასი თუ გუკას და.
 თალიკო უღიმის კოკის,
 კოკი უმზერს თინიკოს.
 ვერ გავიგე-ზუკას ტოლი
 ვინ არის ან ვინ იყო.
 ვერაფრით ვერ გავარკვიე –
 ხომ არა ვარ მისანი?
 ვის ვინ მოსწონს, ვის მეგობრობს,
 ველარ გამოვიცანი.
 სულ ამაზე ვფიქრობ მუდამ,
 დარია თუ ავდარი.
 აღარ ვიცი, რა ვიღონო,
 ამერია დავთარი.
 მე ვინ მომწონს? განა ვიცი?..
 რა წესი და რიგია?
 სხვის საქმეებს ვეძიებ და
 ჩემი ვერ გამიგია?

2009

რაც არ უნდა დაგავალოს,
 გაიძახი: „მაცალე!“ .
 რად იქცევი, გოგო, ასე,
 ბებოს რატომ აწვალე?
 რამდენჯერაც გეშუდარა:
 „მომიძებნე სათვალე!“
 უკმეხად შემოსძახებდი:
 „არ მცალია, მაცალე!“
 ამის წინ რომ ცუდად იყო,
 და შენ სურა დაცალე,
 გთხოვა: „წყალი მომიტაო,“
 უპასუხე: „მაცალე!“ –
 „წიგნს მოკიდო იქნებ ხელი“ –
 ბებო კითხვას გაძალეებს,
 შენ კი ურცხვად გაიძახი:
 „მაცალე“ და „მაცალე!“
 მაინც, როგორ არ გრცხვენია,
 გოგონა ხარ ამხელა?
 გაგიგებენ და „მაცალე“
 შეგერქმევა სახელდ.
 ბებო მუდამ ამას ამბობს:
 „მაგას კი ვენაცვალე!
 ოღონდაც კი დაიშალოს
 ეს წყეული „მაცალე!“

2010

თოჯინებო, არ გენყინოთ –
 ჩემო თიკო, ჩემო მაშო,
 თუ დღეიდან ძველებურად
 ისევ ველარ გეთამაშოთ.
 სად მეცლება, შემოგვევლეთ,
 რომ დავინყებ ადრე დილთ,
 ძლივს მოვასწრებ, დავამზადო,
 იმდენი მაქვს გაკვეთილი.
 დედასაც ხომ უნდა შველა? –
 საოჯახო საქმეც მელის,
 წიგნებიც მაქვს ნასაკითხი –
 უამრავი, ათასფერი.
 ძლიერ მომწონს ჩემი სკოლა,
 სხვა რა არის მისი ფასი?
 შემიყვარდნენ მეგობრები,
 ჩემი მერხი, ჩემი კლასი.
 რიდით შევცქერ ჩემს აღმზრდელებს,
 სხვაგვარად ვინ გაუბედავს?
 ჩვენზე მზრუნველ მასწავლებელს
 მე მივიჩნევ როგორც დედას.
 შევისწავლი დედა ენას,
 თავს გამოვცდი ყოველ დილით,
 სანიშნოში მინდა ვიყო,
 თავმდაბალი, წრფელი, ზრდილი.
 სწავლა მხოლოდ ფრიადებზე! –
 გაგახარებთ ამით ვიცი.
 და ეს არის ჩემი სიტყვა,
 სათქმელი და ჩემი ფიცი.

მოსწავლე ვარ
(ჩემს პატარა ირინეს)

დღეს სკოლაში მეც მოვედი,
სანახავად კი არა –
როგორც შარშან, ჩვენმა ბაღმა
აქ რომ შემოიარა.
ახლა სკოლის მოსწავლე ვარ,
ზურგზე ჩანთა მკიდია.
გახსოვთ, როგორ დამცინოდით:
„შენთვის ძალზე დიდია!
აბა, როგორ უნდა ზიდო?“ –
თითქოს ლოდად ქცეულა,
ფრთაშესხმული გამოვრბოდი,
მაგრამ არ ნავქცეულვარ.
თანაც რა არ მიდევს შიგა:
ნიგნია თუ ფანქარი,
რვეულები, სახაზავი –
ყველაფერი აქ არი...
პანიას რომ მეძახოდით,
ის დრო უკვე გავიდა,
მოსწავლე ვარ, გაგახარებთ
წარჩინებულ სწავლთა.

1978

წვიმა მოდის შხაპუნა...
მარიამს და ხათუნას
ჩაუცვიათ ბოტები, –
გუბის გადაბოტებით, –
თმები დაგვეხვევაო,
ქუდებსაც კი იხდიან, –
სიცილით და კიჟინით
მირბიან და მიხტიან.

2007

ბარბის ბასაჭირი

ბარბი, ბარბი, ბარბი!
ასე საით გარბი?
შემომხედა ბარბიმ,
აინკიპა წარბი:
– ასე საით გავრბი?
არ ყოფილა კარგი,
როცა სათამაშოებში
ხარ ზედმეტი ბარგი.

ვიყავ მორთულ-მოკაზმული,
ფარჩა-ფურჩქნა კაბით,
მშვენიერი ყელსაბამით,
გაშლილ თმებზე ნკაპით,
მაღალყელა ფეხსაცმელით,
ნელზე ლაქის ქამრით.

გაიხარა გოგონამ,
ვისაც მიმცეს ხელში,
მაგრამ შემდეგ ჩამაგდო
სავალალო დღეში.
პირველ ხანს კი მეფერა,
მუდამ გვერდით ვყავდი,
მზეთუნახავ ქალბატონს
და პრინცესას ვგავდი.
ცოტა ხანში რატომღაც
გახდა რალაც უხეში,
გამაშიშვლა მთლიანად
და მიმაგდო კუთხეში.
გამჩენა და გამთხუპნა,
ახლა ისიც მოუნდა,
ნანილ-ნანილ დამშალოს,
სულ რომ მომსპოს ის უნდა!
იმიტომაც გავრბივარ
გაძარცული, შიშველი,
იქნებ ვინმე ვიპივო,
ვინც როგორმე მიშველის.

2008 წ. 8 მარტი

ხვალ ბარბის დაბადების დღეა, 50 წელი უსრულდება.

თავგასული ბიჭი

ბიჭო, ამას რას ჩადი,
თავი მოგძულეობია? –
გააჯავრე დედიკო,
გააგიყუე ბებია.
არ იჯერებ არაფერს,
გაამწარე ორივე,
გული შეუნუხე და
თავგზა სულ აურიე.
სად წაიღე წინდები?
სად დამალე ბაჩები?
აიღებენ შენზე ხელს,
მოუვლელი დარჩები.

2009

გაუგონარი ბიჭი

ვიცი, აურ-ზაური
არ თავდება ამითა,
იმდენი იწრიალა,
ჩამოვარდა სკამიდან.
ხან თავს იტეხს, ხან ფეხებს,
ტირის, თავსაც გვაბრალებს –
თვითონ დამნაშავეა,
მაგრამ სულ სხვას აბრალებს.

2008

მე ძაღლონით ვერ მაჯობებს
რემბო, სპაიდერმენი.
გულოვანი მებრძოლი ვარ,
მამაცი და ძლიერი.

ლომს ვეძგერე, ვძლიე მარდად,
დავაგლიჯე ფაფარი,
არ დავინდე ჭრელი ვეფხვი,
არც დათვი, არც აფთარი

სამთავიან დევს გადავწვდი,
დავანყვიტე თავები,
რობოტები დავამსხვრიე –
ბოროტი და ავები.

სპილოსაც კი მოვერიე,
მოვატეხე კისერი,
დრაკონები დავამარცხე,
მე არც კი დავიჭერი.

დედაჩემი გამიჯავრდა –
რას აკეთებ ამასო?!
მართლაც, დავლენე რაც მქონდა,
ანი რით ვითამაშო?

თუ გინდა რომ ბავშვი იყო
მართლაც სანაქებო,
დაუჯერე დედას,
დაუჯერე ბებოს!

ვინც არა ჭამს ფაფას,
ლუკმას არა ყლაპავს,
არ გამოვა მაგარი,
სპორტსმენების მაგვარი.

ნუ ზოზინობ, ნუ ხვნეში,
ნუ დაკარგე ხალისი.
დღეს რაც უნდა აკეთო,
ნუ გადადებ ხვალისთვის.

2008

ყიყილიყო მამალო,
ზვერავ ლობის ნაპირებს...
შენ, ეტყობა, ბოსტანში
გადაფრენას აპირებ.
ჩამოშორდი ახლავე,
შორს მოუსვი აქედან,
თორემ ეგ საქციელი
არ დაგრჩება საქებრად.
მურამ ეგ თუ შეგიტყო,
ამდენს კი არ დაგაცლის –
მაგ შენს ლამაზ ბოლო – კუდს
ერთიანად გაგაცლის.

2006

ჩვენი ძალი ბათურა

ლეკვი რომ მომცეს, მას მაშინ
ჯერ არ დაზრდოდა თათები,
უყვარდა ხტომა-თამაში,
აიკლო თხა და ქათმები.
ახლა დიდია ბათურა –
თეთრი ნაგაზი ქართული,
მოკლეთუნას და დიდყურას
ყველა ჰყავს გადაზფარული.
ვერავინ ვერ ეკარება,
თუმც სულ არ არის ავი.

წევს ჩვენი ეზოს კარებთან,
თათებზე უდევს თავი.
მხოლოდ მაშინ ჰყეფს მრისხანედ,
როცა დადგება ღამე,
ან როცა ვინმე იმხანად
მას დაუშავებს რამეს.
სუყველა მადლიერია,
ამაყად დადის ბათურა –
ჩვენს სოფელს ვერ ეკარება
ველარც მგელი და ვერც ტურა.

2012

ირმის ჩივილი

ირემმა თქვა: – სხვა ვინაა
ბედით ჩემისთანა:
ზურგში თოფი დამახალეს,
მკერდში დამცეს დანა,
გადამკიდეს ცხენის ქეჩოს,
წამიყვანეს თანა,
გამატყავეს, ცეცხლზე შემწვეს,
ყველამ მიწყობ ჭამა.
„რა ღამაში რამ იყოო,“
იძახოდნენ თანაც.

1976

– ბაბუ, ბაბუ, გენაცვალე, ერთი მითხარ მალე:
რა არის „გუშინ“ და რა არის „ხვალე“?

– გახსოვს ბავშვებს ეთამაშე ბალის შუაგულში,
რომ დალამდა და დედიკომ ჩაგიხუტა გულში?
დაგანვინა, დაგაძინა...

ე, ის იყო „გუშინ“

მერე როცა გათენდება, წყნარად ჩავა მთვარე,
დილით, როცა მზესთან ერთად შენც დააჭყეტი
თვალეებს,

წამოხტები, ტანთ ჩაიცივამ,

ყველას გაახარებ...

ის იქნება, ჩემო კარგო,

რასაც ჰქვია „ხვალე“.

2009

შინაარსი

ავტორისაგან	3
ჩვენი საუფლო	
ჩვენო დიდო საუფლოვ!.....	4
რისთვის	5
საქართველო მოიარე.....	6
არც ევროპელი ვარ, არც აზიელი	7
შენი ენით	8
2008 წლის აგვისტო	9
აფხაზეთო	10
ნატვრა	11
ქართული რაფსოდია.....	12
დრო	
დრო	13
მტვერი	14
*** (ყველაფერი იბადება, ყველაფერი კვდება).....	15
*** (დრომ თუ ვინმე აგვიჩემა).....	15
დრო მოდის	16
ძველს თუ არა სცემ პატივს.....	16
თამაში.....	17
მონატრება და მოგონება	
*** (აქ გაიარა ჩემმა ბავშვობამ)	18
ძველი სახლის ლანდები	19
რამ მომანატრა	20
ნეტავ ისევ	20
*** (როდის შეიმოსებით).....	21
ჩემი მეგობრები.....	21
*** (როგორ მინდა შენი ნახვა).....	22
მამაჩემი	22
უკანასკნელ სარეცელზე	23
დედის ხელი	24
გახსენება ბათუმის ქუჩებში ხეტიალისას	25
ქობულეთის დღეების გახსენება.....	27
იმ დიდი სახლის მახსოვს ასული.....	28
მონატრება	30
ამლილი ფიქრები	31

ხვედრი

იყო და არა იყო რა	33
*** (ცხოვრებაში რაც კი მიდის).....	35
ნასვლა თუ მინერია	36
მოუსვენრობა	37
*** დამლალა ცხოვრების პროზამ	38
კომმარული ხილოვები	39
მე ვინ მერჩის.....	41
ავადმყოფური ფანტაზია	42
სევდა გადამქანცველი.....	42
არა უშავს რა	44
დასრულდება ზღაპარი.....	45
ტყის იდილია.....	46
სადაც ერთი... ..	47
მე აღარა ვნერ, ძვირფასო, ლექსებს.....	48
მითხარ რამე	49
რომ არ იყოს.....	50
მგონი უმჯობესია.....	51
უქმად მოლაპარაკე	51
თუ კაცი ხარ.....	52
თვალი მაინც.....	53
ისევ ის ვარ, რაც ვიყავი	54
ნიგნის მტერია ორივ.....	54
ცელქი მთვარე (კოსმიური ზღაპარი).....	55
რად დამეჩემა.....	58
ფიქრები	
რა მინდა... ..	59
ვილაც იცინის, ვილაცა ტირის.....	60
*** (არც არაფერს ველი იქეთ).....	62
„ვეფხისტყაოსნის“ ყოველი ნაკითხვისას	62
*** (ბრძენის ნათქვამი ინამე).....	63
*** (რაც მინდოდა ის რომ არ ვთქვი)	63
*** (გულს ნუ გაიტეხ, თუკი)	63
*** (ზოგი იარაღით ხელში არჩევს სიკვდილს...).....	64
ჩემი უპიტაფია.....	64
საგულისკარო	
არასოდეს მინატრია უკვდავება	65

სანამ ერთად ვიქნებით.....	66
იქნებ ისევ	67
მოგონებამ ყველაფერი დაბინდა	67
სულ მახსოვს.....	68
გვიანი გაზაფხული.....	68
ციურ ხატების ძველი იერი	70
როცა მოვა ზაფხული.....	71
გაუმხელელი ფიქრები.....	72
გაიყო გზა	73
*** (როგორ უცებ დამეკარგე, თვალიც კი ვერ მოგკარი)	74
*** (მაგ გულმა, კარგო)	74
გადაიტანა გულმა ობლობა	75
ანტიპოდია	76
კვლავ რატომღა მომეველინე.....	76
გიჟური ხეტიალი.....	77
*** (არ ვიცი, შენში უფრო მეტია).....	78
მხოლოდ ერთხელ.....	79
მოზარდებს და პატარებს	
ბავშვის ღიმილი	80
რას მიყურებს მე ეს ბიჭი.....	81
ზიზის სანუხარი	82
მაცალე.....	83
ჩემი ფიცი	84
მოსწავლე ვარ	85
წვიმა მოდის შხაპუნა	96
ბარბის გასაჭირი	86
თავგასული ბიჭი	88
გაუგონარი ბიჭი.....	88
ტრაბახა ბიჭუნა	89
დარიგებანი	90
ეშმაკი მამალი	91
ჩვენი ძალღი ბათურა	91
ირმის ჩივილი	92
„გუმინ და ხვალე“	93

F99.549
3

ყველაფერი იბადება, ყველაფერი კვდება,
ყველაფერი რაჟ ქორფაა, ზოლოს შინე ჳენება.
ყველაფერი რაჟ ინყება, დასრულოდება კიდეჟ.
ყველაფერს აქვს თავის ზოლო, სასრულოი და კიდე.

ასეთია ეს რხოვრება - უწნობი და თავნება,
ყველაფერი რაჟ ინყება, უაჳველოად თავდება.

აღო. ჳოორია